

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งของไทย ที่จัดตั้งขึ้น ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 โดยมีวัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง เพื่อกระจายอำนาจการปกครอง ให้ประชาชนในท้องถิ่นระดับตำบล ซึ่งเป็นเขตชนบท อันเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศได้มีโอกาสเรียนรู้การแก้ปัญหาและการสนองตอบความต้องการของตนเอง โดยการเข้าไปมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง หรือที่เรียกกันว่า การปกครองตนเอง ตามระบอบประชาธิปไตย องค์การบริหารส่วนตำบลจึงเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ใกล้ชิดประชาชนในพื้นที่ชนบทมากที่สุด เมื่อเป็นเช่นนี้ ถ้าองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นของประชาชนอย่างแท้จริง กล่าวคือมีหน้าที่มาจากการเลือกตั้งซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนในตำบล มีการดำเนินงาน โดยให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ กำหนดทิศทางและวางแผนพัฒนาตำบล กำกับดูแล และตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแล้ว การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลก็ย่อมที่จะสามารถแก้ปัญหาและสนองต่อความต้องการของชุมชนระดับตำบลได้เป็นอย่างดี อันจะส่งผลให้ประชาชนในตำบลมีความรู้สึกเชื่อมั่นและศรัทธาต่อองค์การบริหารส่วนตำบล และรู้สึกตัวว่ามีความผูกพัน มีส่วนได้ส่วนเสียต่อถิ่นอาศัยซึ่งเป็นการสร้างพลเมืองที่มีความรับผิดชอบให้แก่ประเทศชาติโดยส่วนรวม

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีจำนวนมาก คือ องค์การบริหารส่วนตำบล โดยองค์การบริหารส่วนตำบลมีภารกิจหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาและสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในระดับตำบล ทั้งภารกิจตามอำนาจหน้าที่ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล และภารกิจตามการถ่ายโอนภารกิจ การให้บริการสาธารณะจากส่วนราชการต่าง ๆ ไปดำเนินการตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ตลอดจนมีปัจจัยต่าง ๆ อีกหลายประการที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลจำเป็นต้องทำงานในหลายลักษณะ ทั้งงานด้านบริหารจัดการ ด้านบริการสาธารณะ ด้านวิชาการ และด้านการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งมีความหลากหลายและเกี่ยวข้องกับบุคคล

หลายฝ่าย เพื่อที่แก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นให้สัมฤทธิ์ผล
 อย่างเป็นรูปธรรม (อรพินธ์ สพโชคชัย และคณะ. 2540 : 4)

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะเป็นส่วนราชการที่มีหน้าที่ส่งเสริมและ
 สนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรที่มีความเข้มแข็งในการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิด
 ผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน จึงได้กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติราชการขององค์กรปกครอง
 ส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดขอบเขตการดำเนินงานเกี่ยวกับการนิเทศงาน การประเมินมาตรฐาน
 การยกระดับมาตรฐานการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการรับรองมาตรฐาน
 การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ ซึ่งได้กำหนดตัวชี้วัดมาตรฐานการ
 ปฏิบัติราชการใน 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการเงินและบัญชี ด้านบริการสาธารณะ ด้านการ
 บริหารงานตามระเบียบกฎหมาย และด้านการบริหารงานบุคคล (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.
 2548 : 3)

จากการตรวจมาตรฐานการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ชัย สะท้อน
 ให้เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ชัย ยังมีปัญหา อุปสรรค เกี่ยวกับความพร้อมในการ
 ปฏิบัติงานที่สำคัญ 4 ประการ คือ 1. ปัญหาด้านความพร้อมของงบประมาณ การเงินการบัญชี วัสดุ
 ครุภัณฑ์ ข้อมูลข่าวสารและทรัพยากรต่าง ๆ มีไม่เพียงพอสำหรับการบริหารจัดการ ทำให้เกิด
 ความขัดแย้งในผลประโยชน์ขององค์การบริหารส่วนตำบล 2. ปัญหาด้านสภาพแวดล้อมที่ไม่
 เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน ตลอดจนสถานที่คับแคบไม่สะดวกในการปฏิบัติงานและอำนวยความสะดวก
 ในการติดต่อประสานงานและให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน 3. ปัญหาด้าน
 โครงสร้างการจัดองค์การ และการกำหนดอำนาจหน้าที่ไม่สอดคล้องกับระเบียบกฎหมายที่
 เกี่ยวข้อง 4. ปัญหาด้านบุคลากรมีจำนวนไม่เพียงพอกับสัดส่วนปริมาณงานที่ต้องรับผิดชอบและ
 บุคลากรขาดคุณภาพ

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะเป็นข้าราชการใน
 องค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ชัยเห็นว่าปัญหาที่ว่ามามีผลกระทบโดยตรงต่อคุณภาพชีวิตของ
 ประชาชนในพื้นที่เป็นอย่างมาก ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ชัย มีหน้าที่ที่จะต้อง
 ปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จมากที่สุด โดยจะต้องมีการบริหารจัดการที่มุ่งผลสัมฤทธิ์เป็นหลัก
 และสามารถที่จะปฏิบัติงานให้ได้ผลงานถูกต้องสมบูรณ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้สูงสุด เพื่อสร้าง
 ความพึงพอใจในผลการปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมมากที่สุด ดังนั้น การที่
 องค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ชัยจะสามารถพัฒนาเป็นองค์กรให้มีประสิทธิผลในการ
 บริหารงาน ได้นั้นจำเป็นต้องทราบปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์การ
 บริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ชัยและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารงานขององค์การ

บริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ชัย จึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัย เพื่อนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้ในเกิดประโยชน์ต่อหน่วยงาน และบุคลากร ในการกำหนดบทบาท ภารกิจและหน้าที่เพื่อปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ก่อให้เกิดประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ชัย อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อนำผลวิจัยที่ได้เสนอต่อผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาการบริหารให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่ก่อให้เกิดประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ชัย อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์
2. เป็นสารสนเทศในการนำไปปรับปรุง เสริมสร้างประสิทธิผลของการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ชัยในด้านบริหารงานองค์การ ด้านบุคลากร ด้านสภาพแวดล้อม และด้านการปฏิบัติงาน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาถึงปัจจัยที่ก่อให้เกิดประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ชัย อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ ใน 4 ด้าน ตามแนวคิดของ สเตียร์ส (Steer, 1977 : 8 ; อ้างถึงใน อุทัย ชันโอพาร. 2547 : 14) ได้แก่ ปัจจัยด้านลักษณะขององค์การ ปัจจัยด้านลักษณะสภาพแวดล้อม ปัจจัยด้านบุคลากรขององค์การ และปัจจัยด้านนโยบายการบริหารและการปฏิบัติงาน
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
  - 2.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ชัย อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 9 หมู่บ้าน มีจำนวน 4,655 คน
  - 2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95.5% และความคลาดเคลื่อน

±5% (Taro Yamane ; อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2555 : 146) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 370 คน แล้วทำการสุ่มให้กระจายไปตามหมู่บ้านต่าง ๆ ตามสัดส่วน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการจับฉลาก

3. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ปัจจัยที่ก่อให้เกิดประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ชัย อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่ก่อให้เกิดประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ชัย อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อให้เข้าใจความหมายศัพท์ต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้จึงนิยามศัพท์เฉพาะดังนี้

1. ปัจจัย หมายถึง เหตุ หนทาง เหตุอันให้ผลเป็น ไปเครื่องเกื้อหนุนหรือเหตุ ต้นเหตุ ที่มีผลต่อการบริหารงาน ทั้งนี้เป็นด้านลบ ด้านบวก ทั้งที่เป็นงานภาครัฐ ภาคเอกชน หรือแม้แต่งานส่วนตัว

2. ประสิทธิภาพ หมายถึง การบริหารงานในด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการวางแผนส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว และด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ชัย ที่สามารถบรรลุตามเป้าหมายส่งผลให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพต่อไป

3. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดประสิทธิผล หมายถึง เหตุ หนทาง เหตุอันให้ผลเป็นเครื่องเกื้อหนุนหรือเหตุ ต้นเหตุที่มีผลการปฏิบัติงานมีความร่วมมือร่วมใจทั้งบุคลากรและชุมชน ก่อให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผล จนเกิดความสำเร็จต่อการบริหารงาน ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ

3.1 ปัจจัยด้านลักษณะขององค์การ หมายถึง ขนาด/ชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล รายได้ที่รัฐบาลจัดสรรให้ การแทรกแซงการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนประชากร จำนวนพนักงาน เจ้าหน้าที่ การประสานขออุดหนุนโครงการหน่วยงานอื่นที่ไม่ได้อยู่ในเขตบริการขององค์การบริหารส่วนตำบล ความรู้ ความเข้าใจ ในบทบาทหน้าที่ของบุคลากร การให้ความร่วมมือของประชาชน ความสามัคคีในองค์การบริหารส่วนตำบล

3.2 ปัจจัยด้านลักษณะสภาพแวดล้อม หมายถึง รายได้ของประชากร ความต้องการของชุมชน ให้องค์การบริหารส่วนตำบลแก้ไข การจัดเวทีประชาคมเพื่อให้ประชาชนเสนอปัญหาการออกพบปะประชาชนในเขตพื้นที่ แผนปฏิบัติงานในการจัดทำแผน/ข้อบัญญัติประจำปี

3.3 ปัจจัยด้านบุคลากรขององค์กร หมายถึง ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล

3.4 ปัจจัยด้านการบริหารและการปฏิบัติงาน หมายถึง การบริหารและการปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดผลประโยชน์และก่อให้เกิดผลสำเร็จอันเป็นประโยชน์ขององค์กรและประชาชนโดยส่วนรวม

4. องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ชัย อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University